

LIITE 2: Pöytäkirjamerkinnot hallituksen budjettineuvotteluista 30.-31.8.2017

Verotuksen kehittämisen pitkän aikavälin suunnitelma

Hallitus käynnistää verotuksen pitkän aikavälin kehittämisen taustaselvityksiä. Verotukseen kohdistuu tulevina vuosina merkittäviä paineita. Paineita luovat muutokset toimintaympäristössä, joihin kuuluu esimerkiksi digitalisaatio, jakamistalous, sosiaaliturvan uudistus ja itsensä työllistämisen yleistymisen. Näiden lisäksi muospainetta lisää verotukseen liittyvät trendit kuten valtioiden välinen verokilpailu veropohjista ja verokantakilpailun kiristyminen. Suomen on valmistauduttava ja vastattava toimintaympäristön tuomiin haasteisiin pidemmän aikavälin verosuunnitelmalla Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn, julkisen talouden kestävyys ja yritysten kasvuedellytysten varmistamiseksi myös tulevaisuudessa.

Suomen kaltaisen pienen ja avoimen talouden tulee huolehtia kilpailukykyisestä ja kannustavasta verotusympäristöstä. Yritys- ja tuloverojärjestelmällä on keskeinen rooli Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn ja yritysten suotuisan toimintaympäristön varmistamisessa. Kilpailukykyisyys, ennakoitavuus ja johdonmukaisuus ovat keskeisiä hyvän verojärjestelmän ominaisuuksia. Kilpailukykyisellä yritys- ja tuloverojärjestelmällä taataan mahdollisimman hyvät edellytykset talouskasvulle ja siten myös veropohjien kasvulle, mikä mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen.

Hyvinvoiva yhteiskunta perustuu työhön ja osaamiseen. Myös verotuksen tulee kannustaa työntekoon, yrittäjyyteen ja osaamisen kehittämiseen.

Hallitus on päättänyt aloittaa selvitystyön, jonka tavoitteena on tehdä esitys yritys- ja tuloverotuksen kehittämisen pitkän aikavälin suunnitelmaksi. Selvitykset pohjustavat ehdotuksia yritys ja tuloverotuksen kehittämiseksi siten, että järjestelmä ottaa huomioon toimintaympäristön muutoksesta johtuvat tarpeet sekä luo edellytykset talouskasvulle kannustamalla yritystoiminnan harjoittamiseen ja työn tekoon. Pitkän aikavälin suunnitelmalla annetaan yrityksille ja kansalaisille selkeä signaali siitä, että Suomi on jatkossakin valtio, jossa kannattaa investoida, työllistää, tehdä työtä ja kasvaa. Valmistelu käynnistetään tutkimushankkeella, jolle asetetaan asiantuntijoista koostuva laaja-alainen ohjausryhmä.

Loppuhallituskauden verolinjaukset

Hallitus päätti budjettiriihessä 270 miljoonan ansiotuloveron kevennyksistä. Tällä päätöksellä hallitus katsoo täyttäneensä kilpailukykysovimukseen liittyvät veronkevennykset hallituskaudella. Hallitus tekee vuoden 2019 veropäätökset tarkasteltuaan yleistä taloudellista kehitystä ja julkisen talouden kokonaistilannetta. Hallitus tekee ratkaisut noudattaen hallitusohjelman tavoitteita.

Liikennepolitiikka

Hallitus on päättänyt parantaa liikenneyhteyksiä Hailuodon ja mantereiden välillä. Hailuodon kiinteä yhteys toteutetaan elinkaarimallilla, siten että pitkällä aikavälillä kiinteä yhteys on valtiolle kokonaistaloudellisesti edullisempi ja kapasiteetiltaan käyttäjille nykyistä parempi. Hanke käynnistyy 2018. Vuosimaksu korvaa vuosittaiset lautan käyttökustannukset.

Hallitus on päättänyt lisäksi, että yksi, korkeintaan kaksi liikenneverkon kehittämishanketta valmistellaan niin, että päätökset voidaan tehdä kevään 2018 kehysriihessä ja hanke/hankkeet käynnistetään tämän vaalikauden aikana.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus

Syksyn 2017 aikana tehtävässä jatkovalmistelussa tehdään pikaisesti ehdotus eduskuntakäsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvän kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettavan lakiehdotuksen tarkistamiseksi siten, että uudistuksen jälkeen talousarviovuosina 2020–2022 (vuosien 2017–2019 toteutuneisiin kustannuksiin perustuva) valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tehdään täysimääräisesti. Kustannustenjaon tarkistuksessa otetaan huomioon myös sote- ja maakuntauudistuksessa kunnilta maakunnille siirtyneet tehtävät.

Valtion asuntorahasto

Hallitus valmistelee Valtion asuntorahaston varojen sijoittamista tuottavilla tavoilla, jotka lisäävät kohtuuhintaista asuntotuotantoa, parantavat työllisyyttä ja vahvistavat kestäväää kasvua. Päätökset tehdään täydentävän budjettiesityksen yhteydessä.

Yritystuet uudistetaan

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa työryhmän, johon kutsutaan kaikkien eduskuntaryhmien edustus. Työryhmä laatii pitkän aikavälin suunnitelman ja esitykset yritystukien uudistamiseksi, mukaan lukien suorat tuet ja verotuet. Työssä arvioidaan myös kansainvälisessä kilpailussa olevien toimialojen asemaa.

Työryhmän tehtävänä on laatia tiekartta yritystukijärjestelmän kehittämiseksi selkeämmäksi, paremmin yritysten uudistumista ja tuottavuutta edistäväksi sekä valtiontalouden kannalta kustannustehokkaammaksi huomioiden energia- ja ilmastostrategian tavoitteet.

Työ toteutetaan kaksivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa ryhmä tekee esityksen supistettavista nykyisistä tuista 15.12.2017 mennessä. Tähän esitykseen pohjautuen työryhmä esittää toisessa vaiheessa yleiset periaatteet, miten näin luotua liikkumatilaa kohdennetaan uudelleen yritystukijärjestelmän kehittämiseksi.

Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vaiheittain vuosina 2019–2023.

Työryhmän toimikausi on 1.10.2017–28.2.2018. Työryhmän vastuuministeriöinä toimivat TEM (menotuet) ja VM (verot).

Sote-ICT -yhtiö

Kansalliset sote-ICT kehitysinvestoinnit toteutetaan perustettavan sotedigi-yhtiön kautta. Yhtiötä varaudutaan pääomittamaan tarvittavalla rahoituksella Valtion kehitysyhtiö Vake Oy:stä.

Koulukiusaamisen ehkäisy

OKM on asettanut työryhmän pohtimaan uusia keinoja koulukiusaamisen torjumiseen. Valmistelu liittyy hallitusohjelman kirjaukseen koulurauhan parantamisesta.

Hallitus kiinnittää valmistelun yhteydessä entistä enemmän huomiota koulukiusaamiseen puuttumiseen ja seurauksiin sekä kiusaamisen uusiin muotoihin, kuten kiusaamiseen sosiaalisessa mediassa.

Kiusaamisen ehkäisy tuodaan osaksi varhaiskasvatustalainsäädäntöä jo syksyllä annettavassa varhaiskasvatustalain päivityksessä.

Terrorismintorjuntaa vahvistetaan

Hallituskauden aikana on tehty useita Suomen turvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Terrorismin torjunnan toimenpideohjelman tavoitteena on varautua ja ehkäistä terroritekoja.

Hallitus tehostaa terrorismin vastaisia toimenpiteitä mm. seuraavasti:

Hallitus käy läpi terrorismilainsäädännön ja tekee siihen tarvittavat muutokset. Tavoitteena on antaa viranomaisille kaikki mahdolliset lainsäädännölliset välineet ennaltaehkäistä terroritekoja ja varautua niiden torjuntaan.

Tehostetaan terrorismirikoksista tuomittujen karkotusta tuomion suorittamisen jälkeen.

Kansalaisuuslakia päivitetään 1.7.2018 mennessä mm. siten, että Suomen kansalaisuus voidaan mitätöidä terroritoimiin osallistuneilta kaksoiskansalaisuuden omaavilta henkilöiltä.

Varmistetaan, että poliisin voimankäytösäännökset mahdollistavat riittävät ja tehokkaat toimenpiteet vakavimmissakin väkivaltarikostilanteissa.

Ulkomaalais- ja kansalaisuuslakia päivitetään lisäämällä niihin kansallisen turvallisuuden käsite. Tavoitteena on mahdollistaa kansallisen turvallisuuden perusteella oleskeluluvan peruutus, maahantulokiello, kansalaisuuden menetys kaksoiskansalaisilta tai pakolaisaseman lakkautus.

Turvapaikkaprosesseja tehostetaan

Hallituksen syksyllä 2015 laatimasta turvapaikkapoliittisesta toimenpideohjelmasta tehostetaan mm. seuraavia toimia:

Hallitus tehostaa toimenpidesuunnitelmaansa laittoman maassaolon ehkäisyyn ja hallintaan. Vapaaehtoisen paluun houkuttelevuutta vahvistetaan lisätuella. Lisäksi tehdään lainsäädäntöön tarvittavat muutokset laittoimasti maassa olevien henkilöiden välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon määrittelemiseksi korkeintaan perustuslain edellyttämälle minimitasolle.

Täsmennetään laittoman maassa oleskelun edistämisen, esimerkiksi majoittamisen tai piilottelemisen, kriminalisointia koskevaa lainsäädäntöä, säätämällä erillinen rangaistussäädös laittoman maassa oleskelun edistämisestä. Uudistuksella mahdollistetaan viranomaisten tehokas ja esteetön puuttuminen laittomaan maassa oleskeluun.

Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneista henkilöistä tehdään uhka-arvio ja heidät otetaan tarvittaessa välittömästi säilöön. Tämä voi edellyttää lainsäädännön muutosta ja säilöönottokapasiteetin nostoa.